

TAIVASTEN VALTAKUNTAA VASTAAN HYÖKÄTÄÄN

VI

Lihavointi, alleviivaus ja kuvat: Väinö Hotti

Risto Santala 18.5.1929 – 26.9.2012

"Taivasten valtakuntaa vastaan hyökätään"

© [Risto Santala](#) 1965

"Varo niitä ihmisiä, joiden Jumala on maassa"

Nykyajan perussuunta näkyy määräytyneen Hochhutin Sijainen-näytelmän moton mukaiseksi: "Varo niitä ihmisiä; joiden jumala on taivaassa!" Hochhutin tukistus on oikeutettu, jos Jumalamme on v a i n taivaassa eikä pääse hallitsemaan elämäämme maan päällä. Mutta Saksassa toisen maailmansodan aikana tapahtunut kehityskään ei johtunut siitä, että kristittyjen jumala olisi ollut 'tuonpuoleinen': Lankeemus oli siinä, että

ihminen nousi Jumalan valtaistuimelle. Jumalan autonomia oli vaihdettu ihmisen autonomiaksi, itsehallinnoksi.

Tarvitsisimme jo uutta tunnuslausetta: "Varo niitä ihmisiä, joiden jumala on maassa."

Jumaluusoppineiden ajattelu noudattaa usein ajan hengen tuottamia kliseitä, kuvalaattoja, jotka tahtomattamm iskostuvat tajuntaamme aivankuin itsestään selvinä. Harva edes kysyy, mistähän tämä tai tuo ajatus on peräisin Kirkko syyllistyy helposti olemaan kuulovartiossa maailman turulla.

Kymmenisen vuotta sitten vielä kinasteltiin "maallisen ja hengellisen" ongelmista. Nykyään maallinen on jo selvästi valttia. Hengellinen uutuus menee parhaiten kaupaksi, jos sillä on hyvä ajan henkeä vastaava nimi. On erittäin helppoa suositella esim. saksalaisen H. J. Schultzin kirjaa **Kääntymys maailmaan**. Kirjan perusajatus on siinä, että kirkon tulee "kuunnella maailmaa". Se kuuluu "maailman kohtaamisen" teologiaan. Tietenkin meillä on syytä uuteen liikekannallepanoon ja uuteen lähetysmieleen maailman keskellä. Tämä hätä on yhteistä. Mutta apu ei tule Jumalan sanan mukaan siitä, että kirkko tulee maailmallisemmaksi ja että vaatimus Jumalan hallinnasta poistetaan ihmisen autonomiaa häiritsevänä kiusallisena muinaisjäännöksenä.

On suorastaan järkyttävää lähetysmailla lukea kristillisestä suomalaisesta ylioppilaslehdessä kyselyä olisiko jo uskallettava karsia sitä, "mihin emme usko", jotta sitä "ei tarvitsisi raahata mukanaan". Tai seuraavaa: "Onko piispa Robinson oikeassa siinä, että tämän perkaamisen tulisi alkaa jo jumalakäsityksestämme? Ovatko ne oikeassa, jotka väittävät, että on sellaista ateismia, joka on vain meidän jumalakuvamme puhdistamista?" En tahtoisi puhua tästä pilkkamielessä. Olemme kaikki samassa ajan valinkauhassa ja vaarassa "muuttua mielemme hengeltä". Olemme kadottamassa, käyttäkseni Martin Buberin sanontaa, "taivaan ja maan välisen vuoropuhelun".

Kysymyksessä ei ole vain ilmaisun kriisi, vaan todellakin uskon kriisi.

Tunnettu teologi **Josef L. Hromádka** puhuu "modernin maailman titaanisesta yrityksestä päästä Jumalan herraksi". Liittyen Bultmannin ongelmaan hän toteaa: "Sana 'myyteistä vapauttaminen' on vain heikkoa kaikua siitä, mitä ympärillämme ja sydämissämme tapahtuu. Ilmapiiriämme leimaa ajattelun ja toiminnan irtaantuminen Jumalasta.!" Olemme aivankuin huumaantuneet ja humaltuneet ihmisen suuruudesta.

Johannes Kastajan rukous oli, että Jeesus saisi kasvaa ja hän itse vähetä. Nykyajan ihmisen usko on, kuten Robinson asian tulkitsee, "m e i d ä n uutta elämäämme". Vaikkakin samainen piispa sanoo toisaalta, että "kristinuskko ei voi rakentua ihmisen kyvyille", heijastuu kautta koko hänen esityksensä ihmisen pelagiolainen omavaraisuus; Ihmisen siveellisen toiminnan ja ratkaisujen yhteydessä on hyvin vähän puhe Pyhän Hengen työstä. Jos Jeesuksen' jumaluuden kieltäminen jo typistää kolminaisuuden kahteen ja Pyhän Hengen työstä vaikeneminen poistaa käytännössä "toisen uskonkappaleen", syrjäyttää ihmisen autonomia lopulta koko jumalauskon. Miksi alistua

heteronomiaan, vieraanvaltaan? Tämä on sitä saksalaisen uskonnon esittämää "ihmisen jumal-ajan" alkua maan päällä. Ei enää uskota, ettemme voi omasta järjestämme emmekä voimastamme uskoa Jeesukseen Kristukseen, Herraamme, emmekä tulla Hänen tykönsä. Modernille ihmiselle riittää hänen oma arvostelukykynsä ja kokemusvarastonsa. Näin Mestari Eckartin "kolmas testamentti" syrjäyttää Jeesuksen, todellisen Mestarin, oman sanoman. Tämän uuden sekoituksen jumala on tosiasiaassa ihminen itse, ja hänen taivaansa on maa. Siis varo niitä ihmisiä, joiden Jumala on taivaassa!

Kirkollinen keskustelu laajenee aikanamme yhä enemmän maallisiin lehtiin, ja jumaluusopin runkolinjat vedetään yleisen mielipiteen mukaisesti. **Time-lehti** on alkanut omistaa säännöllisesti laajat palsta-alat kirkollisille katsauksille. Näistä näkyy selvästi uusin kehitys.

Kääntymys alkaa todella olla jo kääntymystä maailmaan eikä Jumalan puoleen. "Vanha evankelioiminen yritti saada jokaisen sisälle Nooan arkkiin. Nykyään kirkko yrittää selvittää Jumalan rakkauden merkitystä ulkopuolella arkin." "Näyttää siltä kuin tämän päivän kristityt olisivat kristinuskon suuren muutoksen edessä." "Uusi reformaatio on selvästi edessä." Se on oleva "katolis-protestanttinen yhtymä, josta vuosisata sitten profeetalliset oppineet uneksivat." "Uusinten kirkkoajattelijoiden muuan perustavimpia vakaumuksia on, että kristinuskko ei ole suinkaan oleva maallistuneen yhteiskunnan ainoa jumalallisen toiminnan välikappale. Tosiasiaassa, Jumala saattaa hyvin olla ilmeisempi puhtaasti uskonnottomissa liikkeissä ja yhtymissä -- ja on tasaverroin mahdollista, että parhaimmat ihmisluonnon ja elämän tarkoituksen esitykset ilmenevät jumalankieltäjän eikä teologin teoksissa." "Saarnan aika on ohi, ja tulevaisuudessa Jumalan sana ilmaistaan paremmin keskustelun kuin yksinpuhelun kautta." "Kristillinen sanoma on oleva avoin tieteen ja ei-kristillisten uskontojen näkemyksille samoin kuin ajan epäuskon humanisille arvoille."

Maailmamme on pienentynyt tuntuvasti uusimpien liikennevälineiden ja television ansiosta. Time-lehden tapaiset referaatit alkavat olla tuttuja jo Suomenkin hengellisessä maisemassa.

Suomen Kristillinen Ylioppilasliitto tuntuu olevan Etsijän tulkinnan mukaan "rajuilman alla" (4/1965). Ihailen ylioppilaslehti Etsijän rehtiä miehekkyyttä sen julkaistua liikkeeseen kohdistuneen Laajennetun piispainkokouksen kärkevän arvostelun. Tuskin jokainen Suomen hengellinen lehti on näin avoin. Tuntuu vain ihmeelliseltä, että lehti julkaisee samassa numerossa laajahkon, pater Theodo Rohnerin katolisen kirkon "ekumeenista kevättä" koskevan kirjoituksen. Samoin löytää tiensä samaiseen numeroon v:n 1964 Ylioppilaiden Kristillisen Maailmanliiton liittokokouksen kristillisen etiikan nykytilannetta tutkineen komission raportti Ihmisyyteen kutsuttuina. Edelläesitetyn valossa joutunee lukija asettamaan seuraavat lainaukset oikeisiin yhteyksiinsä:

"Moraalisten ratkaisujen aineksista" nykyajan ihmisen elämässä sanotaan: "Hänen vapautensa, tai vapauden puutteensa, riippuu suureksi osaksi hänen tekemistään

ratkaisuista ja *hänen kyvystään* tehdä niitä. Kun *ihminen tehdään kykeneväksi* tekemään ratkaisuja, tehdään mahdolliseksi hänen *inhimillisyytensä*. Tästä syystä pidämme Hans Hoekendijkin sanontaa iskevänä: 'Kristitty on yksinkertaisesti ihminen jota palautetaan normaaliin ihmellisyyteensä'. Tämä lause korostaa sitä, mitä meistä voi tulla, mutta termein, jotka on otettu jokapäiväisen elämämme ja tavallisen kokemuksemme piiristä. Muistamme **Dietrich Bonhoefferin** sanonnan, että kristittyinä olemisen ei ole pyrkimystä johonkin erityis tai yli-inhimilliseen. Meidät palautetaan täyteen, normaaliin ihmisyyteemme, tulemaan siksi, joksi meidät on luotu olemaan.'

"Mutta kristitty tekee myös parannusta. Hän 'kääntyy' tietyistä menneisyyden ratkaisuista (huom. sanaa synti ei käytetä!) ja niiden seurauksista. Hänen on *tarpeen katsoa itseään, arvojaan* ja pyrkimyksiään. Tämä on sitä 'itsensä kohtaamista', jota ilman ihminen jautuu ulkokultaisuuden ja omavanhurskauden pauloihin. Parannus voi vapauttaa ihmisen, ja sellaisena se on olennainen osa ihmilliseksi tulemistä.'

"Mitä moraaliseen opetukseen tulee, historiallisen tutkimuksen oivallukset kuten myös sosiologia ja muut tieteet ovat paljastaneet meille jo Raamatussa esiintyvän tiedon, että moraalinen opetus on aina juurineen kiinni tietyssä historiallisessa tilanteessa. Se opastus, jonka voimme saada Raamatusta moraalisiin ratkaisuihimme, ei siitä syystä voi koskaan olla käskyjen suoraa sovellutusta tilanteihin, jotka ovat hyvin erilaisia kuin Raamatun ajan tilanteet." "Raamatusta ei voida löytää eikä tiivistää esiin mitään jumalallista ilmoitettua moraalijärjestelmää." "Jeesuksesta havaitsimme, että todellisen ihmillisen olemassaolon lähde on rakkauteen juurtunut vapaus." (Entä esim. [Matt. 5: 27-32](#), ym) "Pyrimme - - siihen, että tämä tosi ihmillinen oleminen toteutuisi, että kaikki ihmiset autettaisiin normaaliin ihmisyyteensä, ja me kiitämme Jumalaa kenestä tahansa, joka ottaa osaa tähän."

"Tämän päivän maailma, joka hylkää kristillisiksi leimattuja vanhoja moraalikaavoja, ei ole vihollismaastoa, vaan paikka, jossa elämme -- jossa jokainen elää." "Me iloitsimme lisääntyvän kypsyyden ja todellisen ihmillisuuden merkeistä, huolimatta niistä tunnuksista, joiden alla ne syntyvät."

"Toiseksi, on tarve uudistaa kirkko. Maailmanliitolla ja sen jäsenliikkeillä on mahdollisuus työskennellä kirkon uudistamiseksi kärsivällisesti ja toiveikkaasti moraalisten ratkaisujen oivaltamisen ja tekemisen asioissa. Jos saadaan aikaan vakava dialogi niiden välillä, jotka ovat keskellä tavallista maailmaa ja niiden välillä, jotka siellä eläen yrittävät olla *lojaalisia ihmiselle Jeesukselle Kristukselle*, on moraalisia kysymyksiä pohdittaessa ja niissä toimittaessa mahdollista löytää keinoja *kirkon olla läsnä* tämän maailman elämässä.

"Kolmanneksi, ei ole mahdollista kehittää oikeaa kristillistä kuuliaisuutta, jos yritetään 'mennä takaisin'. Mitään muuta meillä ei ole puolustettavanamme sekulaarin maailman hyökyä vastaan kuin mahdollisuus olla aidon ihmillinen, mikä on ilmoitettu *totisessa ihmisessä Jeesuksessa Kristuksessa*. On keksittävä, miten tämä mahdollisuus voidaan ilmaista, mutta etsiessämme tätä meitä eivät sido periaatteet ja kiellot, jotka ovat olleet

mielekkäitä muina aikoina ja muissa tilanteissa. Me emme tuomitse moraalisia järjestelmiä, mutta se kuuliaisuus, jota tarvitaan uusissa ja odottamattomissa tilanteissa, vaatii radikaalia vapautta."

Merkillistä on todeta, että tämä **Kristillinen Ylioppilaiden maailmanliitto** suosittelee "erityisten kristillisen toiminnan koeyhteisöjen muodostamista" joko "luostariperinteen piirissä tai aluejärjestöinä yhteiskunnan keskellä". Tämä perustuu luonnostaan Bonhoefferin Finkenwaldessa antamiin suuntaviivoihin. Toisaalta nykyinen maailmaan päin avoinna oleva teologia vastustaa maailmasta sulkeutumista, sillä se voi johtaa *collegium pietatis* -ryhmiin, hurskasten kokoelmiin.

Koko oheinen Ylioppilaiden Kristillisen Maailmanliiton lausunto ei ole nähnyt asiakseen esittää yhtään Raamatun omaa sanaa. Siinä ei ole kertaakaan puhetta rukouksesta tai Pyhän Hengen ohjauksen tarpeellisuudesta. Miten paljon puhuivatkaan Suomen eri herätysliikkeet aikoinaan Pyhän Hengen salatusta työstä. Tulee näin kaukaa katsoen kysyneeksi, mitä asiaa Suomen kristillisellä ylioppilasliikkeellä on lainkaan vieraille kalavesille. Joka tapauksessa sen suuri sisarliike hipoo komissioraportissaan kaikin kohdin sitä, minkä Raamattu tuntee antikristillisyyden nimellä.

Tässä esitetty aikamme muotisuunta puhuu kernaasti "teologien latinasta". Raamatun "vaikean" kielen sijaan olisi "keksittävä" uusi ilmaisumahdollisuus. Mutta juuri nämä uudet käsitteet osoittautuvat olevansa täyttä *abrakadabraa* -- jokseenkin käsittämätöntä hölynpölyä. Yhdyn niiden toivomukseen, että amerikkalaiset eivät tekisi enää Raamatun aiheisia elokuvia ja että englantilaiset eivät yrittäisi tulkita saksalaista teologiaa. Samoin yhdyn sydämestäni oheisen komissiolausunnon lopputoteamukseen: "Olemme myös sitä mieltä, että on aika valmistaa raamatuntutkimisaineistoa, joka johdattaa Raamatun laajaan opiskeluun." Vieläkin parempi olisi ostaa itselleen oma Raamattu. Se ei ole kenenkään sotkema, niin että sitä pitäisi selittää. Ja Suomen Kristillisen Ylioppilasliiton pitäisi lähettää suurelle sisaryhtymälleen viralliset rukkaset: yhteys toistaiseksi poikki!!!

Juutalaisuus käyttää pahasta hengestä sanaa *dibbuk*, mikä juontaa sanasta *devek*, 'liima'. Maailman henki on tällainen "liimaajainen", se tarttuu kuin kulkutauti ja vie mukanaan. Apostoli Paavali toteaa 2 Kor. 4: 3:ssa: "Jos meidän evankeliumimme on peitossa, niin se peite on niissä, jotka kadotukseen joutuvat, niissä uskottomissa, joiden mielet tämän maailman jumala on niin sokaissut, ettei heille loista valkeus, joka lähtee Kristuksen kirkkauden evankeliumista." Paavali joutui kerran tuskittelemaan, että hänellä ei ollut ketään samanmielistä, joka vilpittömästi huolehtisi "veljien tilasta, sillä kaikki he etsivät omaansa eivätkä sitä, mikä Kristuksen Jeesuksen on". "Tähän nykyiseen maailmaan rakastuneena jätti Deemas" hänet. Itse hän kyseli: "Ihmistenkö suosiota minä nyt etsin vai Jumalan -- alunperinkään en kysynyt neuvoa lihalta ja vereltä". "Jos minä vielä tahtoisin olla ihmisille mieliksi, en olisi Kristuksen palvelija." Tänäkin aikana on totta Jeesuksen sana: "Joka on syntyisin maasta, se on maasta ja maasta on mitä hän puhuu" (Joh. 3: 31). Ja rakkauden apostoli kirjoittaa "He ovat maailmasta: sentähden he puhuvat

niinkuin maailma puhuu, ja maailma kuulee heitä." Kristityssä on totta sana: "Hän on asettanut meidät taivaallisiin Kristuksessa Jeesuksessa" ([Ef. 2: 6](#)).

Piispa **Gustaf Johansson** näki kristinuskon "ennenmaailmallisena, ylimaailmallisena ja vastamaailmallisena" asiana. Nyt kaadetaan Jaakobin tikapuita, ja yhteys taivaaseen katkeaa. Olisi syytä jo varoittaa: "Varo niitä ihmisiä, joiden Jumala on maassa."

"**Maailman ystävyys on vihollisuutta Jumalaa vastaan**" ([Jaak. 4: 4](#)). Siksi "modernin maailman titaaninen yritys päästä Jumalan herraksi" on selvä kapinaliike. Sen takana on "sabotaasihenkien" ryhmittymät. Jos Raamattuun uskovat kristityt ovat muurinaukoissa liian etäällä toisistaan, on vaarana, että nämä vihollisvoimat tempaavat kirkon edustuksen itselleen. Tässä kuvattu kehitys lienee vasta alussa. Ja voi Suomen kirkkoa, jos nämä evankeliumin purkumiehet pääsevät vapaasti temmeltämään maassamme.

Kouluaikana luimme kertomuksia **Herkuleesta**. Tuo kreikkalaisen taruston väkevä voimamies joutui kerran taistelemaan Antaeus-jättiä vastaan, joka haastoi ohikulkijat painisille surmatakseen heidät. Antaeuksen temppeli olikin jo täynnä voitettujen pääkalloja. Joka kerta, kun jätin jalat koskivat maaemoa, jätti sai uutta voimaa ja oli voittaa Herkuleen. **Vihdoin Herkules keksi nostaa Antaeus-jätin ilmaan, missä sen voimat vähitellen heikkenivät.**

Aikamme Antaeuksen temppelit alkavat jo olla täynnä voitettujen pääkalloja. Maailmallisuus hyökkää taivaasta syntynyttä kristillisyyttä vastaan, liha sotii Henkeä vastaan, ihmismielipiteet Jumalan sanaa vastaan. Vihollinen kysyy yhä niinkuin paratiisin käärme: "Onko Jumala todellakin sanonut...?"

Mutta aikamme Antaeukset menettävät voimansa Jumalan pyhän sanan edessä. Jeesus karkoitti saatanan sanomalla: "Kirjoitettu on", "taas on kirjoitettu" ja "sillä kirjoitettu on". "Silloin perkele jätti hänet" ([Matt. 4: 1-11](#)). Myös apostoli Paavali koki: "**Meidän sota-aseemme eivät ole lihalliset, vaan ne ovat voimalliset Jumalan edessä hajottamaan maahan linnoituksia. Me hajotamme maahan järjen päätelmät ja jokaisen varustuksen, joka nostetaan Jumalan tuntemista vastaan, ja vangitsemme jokaisen ajatuksen kuuliaisiksi Kristukselle ja olemme valmiit rankaisemaan kaikkea tottelemattomuutta --**" ([2 Kor. 10: 4-6](#)). "**Sinun sanasi on hyvin koeteltu, ja Sinun palvelijasi rakastaa sitä.**" - - "**Sinun sanasi on kokonansa totuus**" ([Ps. 119: 140, 160](#)).

Ceterum censeo: "Varokaa niitä ihmisiä, joiden Jumala on maassa."